

राष्ट्रिय सूचना आयोग
 प्रमुख सूचना आयुक्त कृष्णहरि बांस्कोटा
 सूचना आयुक्त किरण कुमार पोखरेल
 सूचना आयुक्त यशोदादेवी तिमिसिना
आदेश

मु.नं. १५७/२०७०/०७७

निर्णय नं. ८७२

जिल्ला रौतहट, मिठुअवा गा.वि.स. वडा नं ३ बस्ने रीता कुमारी साह १ पुनरावेदक

विरुद्ध

शिक्षक सेवा आयोग, सानोठिमी, भक्तपुर १ प्रत्यर्थी

विषय:- माग बमोजिमको सूचना उपलब्ध गराउनु ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ अन्तर्गत यस आयोग समक्ष पर्न आएको पुनरावेदन र तत्सम्बन्धी यस आयोगबाट भएको कारवाहीको संक्षिप्त तथ्य निम्नानुसार छ :

१. सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम रौतहट जिल्ला विज्ञापन नं.१०४१/०६९-७०, समुह खुला एवं विज्ञापन नं. १०४२/०६९/०७० समुह महिला, माध्यमिक तहको रोल नं. ३५१०४०००५० को विज्ञान विषयको उत्तरपुस्तिकाको प्रमाणित प्रतिलिपि एवं उक्त विषयमा मैले प्राप्त गरेको अंकको प्रमाणित प्रतिलिपि पाउँ भन्ने रीता कुमारी साहको मिति २०७०/१०/१५ को पुनरावेदन ।
२. यस आयोगबाट मिति २०७०/१०/१५ मा माग बमोजिमको सूचना दिनु भनी आदेश/निर्णय गरी शिक्षक सेवा आयोगका सूचना अधिकारीका नाममा लेखी पठाएको ।
३. शिक्षक सेवा आयोगको मिति २०७०/११/०८ को पत्रबाट "शिक्षक सेवा आयोगबाट शिक्षक पदमा स्थायी पदपुर्तिका लागि आ.व. २०६९/१०/७० मा गरिएको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको विज्ञापन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन जारी भए पछिको पहिलो विज्ञापन भएको र सो खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको उत्तरपुस्तिका परीक्षार्थीलाई उपलब्ध गराउने विषयको कार्यविधि नबनीसकेको कारण हाल निवेदकले माग गरे बमोजिमको सूचना उपलब्ध गराउन नसकिएको हो । खुला प्रतियोगितात्मक

(Signature)

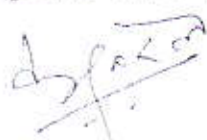
(Signature)

(Signature)

परीक्षासंग सम्बन्धित कुन कुन सूचना के कसरी उपलब्ध गराउन सकिन्छ भन्ने बारेमा सोही प्रकृतिको काम गर्ने लोक सेवा आयोग समेतका अभ्यासहरूलाई अध्ययनगरी कार्यविधि निर्माण गर्ने कार्य भै रहेको र सो कार्यविधि निर्माण भई सकेपछि सोही अनुसार सूचना उपलब्ध गराइने छ" भनी लेखी आएको ।

४. तत् पश्चात पुनः आयोगबाट मिति २०७०/१२/२६ मा आदेश भै गएको ।
५. यस आयोगबाट मिति २०७२/३/२७ मा आदेश कार्यान्वयनको निमित्त ताकेता गरिएको ।
६. शिक्षक सेवा आयोगको मिति २०७२/४/१८ को पत्रबाट "राष्ट्रिय सूचना आयोगको च.नं. १५४४ र १५४५ मिति २०७२/३/२७ को आदेश कार्यान्वयन सम्बन्धमा जिल्ला रौतहट मिठुअवा गा.वि.स. वडा नं. ३ वस्ने रीताकुमारी साह र ऐ जिल्ला समनपुर गा.वि.स. वडा नं. १ वस्ने चन्द्रमोहन ठाकुर समेतले माग गरेको विज्ञान विषयको उत्तरपुस्तिकाको प्रमाणित प्रतिलिपि दिनु भनी आदेश भएकोमा प्रचलित शिक्षक ऐन, २०२८, शिक्षक नियमावली, २०५९ र शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७ तथा शिक्षक सेवा आयोग कार्यविधि, २०५९ मा उम्मेदवारले प्राप्त गरेको अंकको प्रमाणित प्रतिलिपि र उत्तरपुस्तिकाको प्रमाणित प्रतिलिपि दिने सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था नभएको कारणले गर्दा त्यस आयोगबाट दिईएको आदेश कार्यान्वयन गर्न कठिनाई भएको व्यहोरा राष्ट्रिय सूचना आयोगमा लेखी पठाउने" भन्ने निर्णय प्राप्त भएको ।
७. मिति २०७२ साल पुष ५ गते शिक्षक सेवा आयोगका प्रशासकिय प्रमुख लगायतसँग आयोगमा छलफल भएको ।
८. छलफल पश्चात आयोगबाट मिति २०७२/०९/०६ को पत्रबाट पुनरावेदक रीता कुमारी साहको माग वमोजिम सूचना उपलब्ध गराउनु तथा यस सम्बन्धमा आयोगबाट भएको आदेश कार्यान्वयन तर्फ भएका गतिविधि प्रष्ट हुने गरी (७सात) दिन भित्र प्रगति विवरण यस आयोगमा पठाउनु भन्ने पत्र प्रेषित गरेको ।
९. शिक्षक सेवा आयोगको मिति २०७२/०९/२१ को पत्रबाट निम्न व्यहोरा लेखी आएको :
 - क) प्रचलित शिक्षक ऐन, २०२८, शिक्षक नियमावली, २०५९, शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७ र शिक्षक सेवा आयोग कार्यविधि, २०५९ मा कुनै पनि उम्मेदवारले प्राप्त गरेको अंकको प्रमाणित प्रतिलिपि र उत्तरपुस्तिकाको प्रमाणित प्रतिलिपि दिने कानुनी व्यवस्था नभएको कारणले गर्दा त्यस आयोगबाट दिएको आदेश कार्यान्वयन गर्न कठिनाई भएको भनी यस आयोगबाट २०७२/०४/१८ मा भएको निर्णय त्यहाँ प्रेषित गरिसकिएको छ ।
 - ख) तहाँ आयोगको मिति २०७२/०८/२७ को पत्रानुसार २०७२/९/१५ मा छलफलको लागि त्यहाँ उपस्थित हुन यस आयोगका कार्यालय प्रमुखलाई आदेश गरिएकोमा उक्त दिन प्रशासकिय प्रमुख

लक्ष्मीराम पौडेललाई पठाईएको थियो । छलफलका क्रममा प्रशासकिय प्रमुखबाट यस आयोगको कार्यविधि र लिखित परीक्षाको नतिजामा चित्त नवुम्नेले पुर्नयोग गर्न सक्ने व्यवस्था र सो कार्यान्वयन बारे जानकारी गराईएको थियो ।

ग) लिखित परीक्षाको कपी पुर्नयोग गर्ने सम्बन्धमा निम्न व्यवस्था गरेको छ :

- लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गर्दा नतिजामा चित्त नवुम्नेले ७ या १५ दिनभित्र निवेदन दिनु पर्ने ।
- पुर्नयोगका लागि परेका निवेदनहरुको छानविन र कारवाही गर्न सम्बन्धित विषयको विशेषज्ञ सहित ३ सदस्यीय विज्ञ टोली गठन गरिने ।
- उक्त टोलीले कपी पुरै परीक्षण भए नभएको, अंक दिए नदिएको, अंक चढाएको नचढाएको, जोडफल मिले नमिलेको आदि हेर्ने गरेको, कुनै कपी पुरा वा आंशिक रुपमा परीक्षण गर्न छुट भएको भए विषय विज्ञबाट परीक्षण गराउने व्यवस्था भएको ।
- तीन जना विज्ञ रहेको उक्त समूहबाट पुर्नयोग गराई अन्तर्वार्ता भन्दा अगाडि नै नतिजा प्रकाशन गर्ने गरिएको ।
- आ.व. २०७१/७२ को मा.वि. र नि.मा.वि.को विज्ञापनमा २३७ जना उम्मेदवारले पुर्नयोगका लागि निवेदन दिएकोमा नि.मा.वि. तहको विज्ञान विषयमा १ जनाको मात्र नतिजा परिवर्तन भएको र बाँकी यथावत रहेको व्यहोरा समेत अनुरोध छ ।

(घ) शिक्षक सेवा आयोगको नियमावली, २०५७ को (नवौं संशोधन) नियम ४ खण्ड ग(१) अनुसार उजुरी परेको अवस्थामा बाहेक नतिजा प्रकाशन भएको १ वर्ष पछि परीक्षा सम्बन्धी कागजात धुल्याउने व्यवस्था भएकोले २०७२ श्रावणमा १ वर्ष पुगेको कागजात नियमानुसार धुल्याई सकेको ।

(ङ) शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७ (संशोधन सहित) को नियम ४४ मा "आयोगले लिने परीक्षा संग सम्बन्धित सबै प्रकारका अभिलेखहरु गोप्य रहने छन् भन्ने उल्लेख भएको" ।

(च) प्रतिस्पर्धात्मक परीक्षाको सम्बेदनशीलता, गोपनीयता र मर्यादालाई कायम राख्दै सरोकारवालालाई निजले मागेको सूचना कुन हदसम्म कसरी उपलब्ध गराउनु उपयुक्त हुन्छ भन्ने सम्बन्धमा आयोगमा छलफल चलिरहेको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

उपरोक्त बमोजिम तथ्यहरु भएको प्रस्तुत विवरणमा निम्न प्रश्नहरु निरुपण हुनुपर्ने देखिन्छ :-

(क) प्रतियोगितात्मक परीक्षाको उत्तरपुस्तिका परीक्षार्थीहलाई उपलब्ध गराउने विषयको कार्यविधि नबनिसकेको, यसै प्रकृतिको काम गर्ने लोक सेवा आयोग समेतका अभ्यासहरुलाई अध्ययन गरी

कार्यविधि निर्माण भैरहेकोले सो कार्यविधि निर्माण भैसकेपछि सोही अनुसार सूचना उपलब्ध गराइनेछ भन्ने शिक्षक सेवा आयोगको भनाईलाई कसरी बुझ्ने ?

प्रचलित शिक्षक ऐन लगायतका शिक्षक क्षेत्रका कानूनमा उम्मेदवारले प्राप्त गरेको अर्को प्रमाणित प्रतिलिपि र उत्तरपुस्तिकाको प्रमाणित प्रतिलिपि दिने सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था नभएको भन्ने शिक्षक सेवा आयोगको भनाई सत्यतामा आधारित भए नभएको ?

(ग) पुर्नयोगको व्यवस्था भएको र प्रस्तुत सन्दर्भमा २३७ जनाको पुर्नयोग गर्दा एक जनाको मात्रै नतिजा परिवर्तन भएको यो प्रणाली नै उम्मेदवारका लागि पूर्णतः विश्वसनीय छ भन्ने मनसाय भल्किने शिक्षक सेवा आयोगको तर्कलाई कसरी स्वीकार गर्ने ?

(घ) यस सम्बन्धी परीक्षाका कागजात धुल्याई सकिएको भन्ने भनाईलाई प्रस्तुत केशमा कसरी लिने?

(ङ) परीक्षासँग सम्बन्धित सबै कागजात गोप्य रहन्छन्, तथापी कुन हदसम्म कसरी माग अनुसारको सूचना उपलब्ध गराउन सकिन्छ भन्ने विषय शिक्षक सेवा आयोगमा छलफल चलिरहेको छ भन्ने भनाईमा कुन हदसम्म विश्वस्त हुन सकिन्छ ?

माथि प्रकरण (क) मा परीक्षाको उत्तरपुस्तिका परीक्षार्थीलाई उपलब्ध गराउने विषयमा कार्यविधि नवनीसकेको र सो कार्यविधि निर्माण भैसकेपछि सोही अनुसार सूचना उपलब्ध गराइने कुरा शिक्षक सेवा आयोगको मिति २०७०/११/८ को पत्रका उल्लेख भएको छ । हाल २०७३ साल व्यथित भैसकेको छ । तर शिक्षक सेवा आयोगले आफ्नो प्रतिवद्धता अनुसार यस्तो कार्यविधि निर्माण थालनी गरेको, यति काम सम्पन्न भयो, अब यस अवधि भित्र भनिए अनुसारको कार्यविधि निर्माण भैसक्यो भनी भरपर्दो र विश्वसनीय आधार यस आयोगमा पठाउन सकेको स्थिति छैन । यसबाट गोप्य कार्य संस्कृतिमा हुर्किएको अपारदर्शीय कार्य स्वभाव भित्र रुमलिएको शिक्षक सेवा आयोगले केवल अल्झाउने उद्देश्यले जवाफ पठाउने प्रयोजनका लागि कार्यविधि निर्माण गरिने कुरा गरे भैं शंका गर्नुपर्ने स्थिति सिर्जना भएको छ । साथै सो विषयमा यस्तै प्रकृतिको कार्य गर्ने लोक सेवा आयोगको कार्य प्रणालीलाई अनुशरण गर्ने आशय पनि व्यक्त भएको सन्दर्भमा यस आयोगबाट मिति २०७२ पुष ९ गते लोक सेवा आयोगको नाममा परीक्षार्थीको प्राप्ताङ्क उपलब्ध गराउन जारी भएको आदेश उक्त शिक्षक सेवा आयोगको हकमा पनि आकर्षित हुने देखिन्छ । हाल लोक सेवा आयोगले प्राप्ताङ्क उपलब्ध गराउने प्रणाली थालनी गरेको कुरा तहाँको वेबसाईटको अध्ययन/अवलोकन गर्दा प्रष्ट हुन्छ । यसैगरी यस आयोगले मिति २०७२ असोज २८ गते नेपाल बैंक लिमिटेडको नाममा जारी गरेको आदेशमा प्रतियोगी परीक्षार्थीले माग गरे अनुसार प्राप्ताङ्क समेतको सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश अनुसार उक्त बैंकले प्राप्ताङ्क उपलब्ध गराएको छ । यी सबै तथ्याङ्कको विश्लेषण र विवेचना गर्दा शिक्षक सेवा आयोगले सञ्चालन गरेको परीक्षामा

सम्मिलित परीक्षार्थीले माग गरेका सूचना दिनु नपर्ने कुनै कारण र आधार नदेखिदा माग अनुसारको सूचना दिनु भन्ने आदेश नै जारी गर्नुपर्ने स्थिति प्रष्ट हुन आउँछ ।

माथि प्रकरण (ख) मा शिक्षक ऐन लगायत शिक्षक सेवासँग सम्बन्धित ऐनमा उम्मेदवारले प्राप्त गरेको अंक दिने कानूनी व्यवस्था नभएकोले उपलब्ध गराउन कठिनाई पर्‍यो भन्ने शिक्षक सेवा आयोगको कयनी तर्फ विश्लेषण गर्दा शिक्षा ऐन, २०२८ विशुद्ध विद्यालयहरूको व्यवस्थापन सुधार र गुणस्तरीय शिक्षक विकासका लागि निर्मित ऐन भएकोले यस्मा शिक्षक सेवा आयोगले सञ्चालन गर्ने परीक्षाको कुनै सरोकार नरहेको स्थिति छ । जहाँसम्म शिक्षक नियमावली, २०५९ को प्रसंग छ, यो नियमावली शिक्षक ऐनको भावना कार्यान्वयन गर्न जारी भएकोले यस्मा शिक्षक सेवा आयोगले सञ्चालन गर्ने परीक्षाका बारेमा कुनै पनि कुरा उल्लेखित छैन । यसरी शिक्षक सेवा आयोगले निवेदकले माग गरेको सूचना दिन शिक्षक ऐन र नियमावलीमा कुनै व्यवस्था छैन भनी अनावश्यक प्रसंग उल्लेख गरेको प्रष्ट हुन्छ । शिक्षक सेवा आयोगले सञ्चालन गर्ने परीक्षाका सम्बन्धमा केवल शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७ मा मात्रै उल्लेख गरिएको छ । उक्त नियमावलीको परिच्छेद-१ प्रारम्भिक, परिच्छेद-२ आयोगको बैठक तथा काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था, परिच्छेद-३ अध्ययन अनुमति पत्र तथा शिक्षक नियुक्तिको सिफारिश सम्बन्धी व्यवस्था, परिच्छेद-४ बहुवा सम्बन्धी व्यवस्था, परिच्छेद-५ आर्थिक कार्यविधि सम्बन्धी र परिच्छेद-६ विविधसँग सम्बन्धित छ । यसरी नियमावलीको अध्ययन गर्दा परिच्छेद-३ अध्ययन अनुमतिपत्र तथा शिक्षक नियुक्तिको सिफारिश सम्बन्धी व्यवस्था, तहाँ शिक्षक सेवा आयोगले सञ्चालन गर्ने परीक्षा सम्बन्धी विषय उल्लेखित छ, सो हेर्नुपर्ने हुन आउँछ । उक्त परिच्छेदमा अध्ययन अनुमति पत्र सम्बन्धी व्यवस्था, बहालवाला शिक्षकलाई दिइने अध्यापन अनुमतिपत्र सम्बन्धी व्यवस्था, अध्यापन अनुमति पत्र सम्बन्धी विशेष व्यवस्था, अध्ययन अनुमति पत्र लिनको लागि उम्मेदवार हुन नसक्ने, अध्यापन अनुमति पत्र लिएको मानिने, दुर्गम क्षेत्रका विद्यालयमा पठनपाठन गर्न अस्थायी अध्यापन अनुमति पत्र दिन सक्ने, पदपूर्तिको माध्यम, विवरण उपलब्ध गराउनु पर्ने, योग्यता तथा तालिम सम्बन्धी व्यवस्था, उम्मेदवारको लागि अयोग्यता, पाठ्यक्रम, परीक्षा प्रणाली तथा मूल्यांकन प्रक्रिया, शिक्षक सेवालाई समावेशी बनाउनु पर्ने, पद संख्या निर्धारण गर्ने, प्रतियोगिताको लागि विज्ञापन गर्नुपर्ने, दरखास्त बुझाउन पर्ने, समावेशी पदमा दरखास्त बुझाउने आधार, दरखास्तको छानविन प्रवेश पत्र आदि सम्बन्धी व्यवस्था, स्वीकृत नामावलीको सूची टाँस गर्नु पर्ने, परीक्षा हुने मिति, समय र केन्द्र, परीक्षास्तर, परीक्षाको पूर्णाङ्क र उत्तीर्णाङ्क, प्रयोगात्मक परीक्षा, सफल उम्मेदवारको सूची प्रकाशन गरिने, अन्तर्वाता सम्बन्धी व्यवस्था, अन्तर्वाताको अंक, छुट अन्तर्वाता लिन सक्ने, योग्यताक्रम प्रकाशित गर्ने, वैकल्पिक उम्मेदवारलाई नियुक्ति गर्न सक्ने र दरखास्त रद्द वा सिफारिश बदर हुन सक्ने कार्य व्यवस्था मात्रै उल्लेख भएको देखिन्छ । यस परिच्छेदमा कहि कतै पनि शिक्षक सेवा आयोगले भन्न खोजेको परीक्षा

21/07/20

21/07/20

21/07/20

सम्बन्धी काम कारवाही गोप्य हुन्छ वा परीक्षा सम्बन्धी सूचना सार्वजनिक गर्नु हुदैन भन्ने कानूनी व्यवस्था गरिएको छैन । वरु यस परिच्छेदका कानूनहरु अध्ययन गर्दा परीक्षाको निष्पक्षता, स्वच्छता र पवित्रता कायम गर्न पारदर्शिता अवलम्बन गर्नु पर्ने भाव भत्किन्छ । लोक सेवा आयोग ऐन, २०६६ को दफा ४५ को उपदफा (१) मा आयोगको परीक्षासँग सम्बन्धित लिखत र कागजात गोप्य रहने व्यवस्था रहेकोमा समेत यस आयोगबाट सर्वोच्च अदालतको मिति २०६८।२।४ का रिट ०६६-WO-०७२२ को मुद्दामा परमादेश जारी भै त्रिभुवन विश्व विद्यालय ऐनमा परीक्षा सम्बन्धी कार्य गोप्य रहने व्यवस्था भएपनि सूचना मागकर्ता सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन बमोजिम सूचना माग गर्न आएकोले उत्तरपुस्तिका दिनु भन्ने भए अनुसार हाल विश्वविद्यालयको परीक्षाको उत्तरपुस्तिका सवैले पाउने अवस्था रहेको नजिर प्रस्तुत भैसकेको छ । यसैगरी नेपाल बैंक लिमिटेडको हकमा पनि उक्त बैंकले प्राप्ताङ्क दिने आफ्नो विनियममा कुनै व्यवस्था नभएको भनी जिकिर लिएको र यस आयोगको आदेशबाट प्राप्ताङ्क दिइएको अवस्था छ । यस स्थितिमा शिक्षक सेवा आयोग नियमावलीले माग अनुसारको सूचना दिन प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा निषेध नगरेको, नेपालको संविधानमा सूचना माग्ने र पाउने नागरिकको मौलिक हक भएको, सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ ले ५ प्रकारका सूचना प्रवाहमा रोक लगाएकोमा प्रस्तुत केशमा माग भएको सूचना सो भित्र नपरेको देखिँदा मागकर्ताले माग गरेको सूचना नपाउने र दिनु नपर्ने कुनै कारण र आधार देखिँदैन ।

माथि प्रकरण (ग) मा पुनर्योगको व्यवस्था भएकोले परीक्षार्थीले उत्तरपुस्तिका वा प्राप्ताङ्क किन माग गरिरहनु पर्‍यो भन्ने जस्तो शिक्षक सेवा आयोगको तर्क तर्फ विश्लेषण गर्दा मुलुकको मूल कानून हेर्नु पर्ने हुन्छ । मुलुकको मूल कानूनका रूपमा रहेको संविधानले नागरिकलाई सार्वभौमसत्ता सम्पन्न मुलुकको मालिकका रूपमा स्वीकार गरेको छ । त्यस नागरिकलाई प्रष्ट भाषामा आफूलाई सरोकार परेको र सार्वजनिक सरोकारको सूचना माग्ने र पाउने हक प्रदान गरेको छ । यसरी नागरिकले संविधानद्वारा प्राप्त गरेको हकलाई अन्य सामान्य कुरा देखाई प्रभाव पार्न खोज्नु दुर्भाग्यपूर्ण देखिन्छ । यस्तो तर्क कुनै पनि बखत ग्राह्य हुन सक्दैन । साथै स्वयं शिक्षक सेवा आयोगकै कथनमा पनि पुनर्योग गर्दा परीक्षण भएको उत्तरपुस्तिका त्रुटि फेला परेको स्वीकार गरिएको छ । यस्तो स्थितिमा सूचना मागकर्ताको मौलिक हकका अगाडि अन्य प्रशासनिक प्रबन्धको खासै मूल्य नहुने कुरा स्वतः सिद्ध छ ।

माथि प्रकरण (घ) मा प्रस्तुत परीक्षा सम्बन्धी कागजात धुलाई सकेको छ भन्ने विषयलाई विश्लेषण गर्दा शिक्षक सेवा आयोगले शुरुमा उत्तरपुस्तिका दिने कार्यविधि निर्माण हुदैँछ भन्ने प्रसंगसँग भिडाएर हेर्दा पछिल्लो मितिको जवाफ कागजात धुलाई सके भन्नु सरासर गैर जिम्मेवार पूर्ण हो । आफ्नो संस्थाको प्रतिष्ठा र गरिमाको ख्याल गर्ने शिक्षक सेवा आयोगले अर्को स्वतन्त्र आयोगबाट लेखीपढी भैरहेको विषयको प्रमाण नै नष्ट गरे भन्नु र निर्णय गर्नु त्रुटिपूर्ण कार्य देखिन्छ । भविष्यमा यस्तो लापरवाहीपूर्ण

२२/०५/२०

२२/०५/२०

२२/०५/२०

कार्य नगर्न नगराउन शिक्षक सेवा आयोगको नाममा ध्यानाकर्षण गराउनुको विकल्प छैन । यदि उत्तरपुस्तिका धुलाई नै सकिएको भए यस आयोगबाट उत्तरपुस्तिका दिनु भन्ने आदेश जारी गर्नुको औचित्य रहेन । यस स्थितिमा अभिलेखबाट प्राप्ताङ्क दिनु भन्ने आदेश जारी गर्नु पर्ने परिस्थिति उत्पन्न भएको छ ।

माथि प्रकरण (ड) मा शिक्षक सेवा आयोगले परीक्षा सम्बन्धी कामको पारदर्शिताका लागि छलफल गरिरहेको छ भन्ने विषयमा विश्लेषण गर्दा अब मागअनुसारको सूचना दिने तर्फ केन्द्रीत हुनुको विकल्प देखिदैन । लोक सेवा आयोग विरुद्धको पुनरावेदनमा यस आयोगबाट लोक सेवा आयोग सार्वजनिक निकाय भएको र परीक्षा लिनु, परीक्षाफल प्रकाशित गर्नु र योग्य कर्मचारी (उम्मेदवार) को सिफारिश गर्नु उक्त आयोगको नियमित र मुख्य दायित्व हो । विना प्राप्ताङ्क परीक्षाफल प्रकाशित गर्दा परीक्षामा सहभागीहरु महत्वपूर्ण सूचनाबाट वञ्चित हुने हुँदा यस्ता सूचना आफैले प्रकाशित गर्नु लोक सेवा आयोगको दायित्व भित्र पर्छ भनी सत्य र तथ्यको विवेचना भैसकेको छ । यही विवेचना शिक्षक सेवा आयोगका हकका पनि हुवहु लागू हुन आउँछ ।

अतः माथि गरिएका विश्लेषण र विवेचनाका आधारमा सूचना मागकर्ताको माग अनुसार उत्तरपुस्तिका उपलब्ध गराउनु पर्ने नै देखिन्छ । यदि माग गरिएको उत्तरपुस्तिका धुलाई सकिएको भए भविष्यमा कुनै पनि आयोग लगायतमा विचाराधिन विषयको प्रमाण नष्ट नगर्न, तिनलाई संरक्षण गरी राख्ने प्रवन्ध मिलाउन शिक्षक सेवा आयोगलाई ध्यानाकर्षण गराउँदै अभिलेखबाट प्राप्ताङ्क दिनु भन्ने आदेश जारी गर्नु पर्ने हुन्छ । यस सम्बन्धी आदेश यस पूर्व यस आयोगबाट शिक्षक सेवा आयोगका सूचना अधिकारीको नाममा जारी हुँदै आएकोमा मिसिलसाथ संलग्न कागजातका आधारमा स्वयं शिक्षक सेवा आयोग नै यस विषयमा अग्रसर भै आयोगको बैठक बसी यस आयोगको आदेश कार्यान्वयन गर्न कठिनाई भएको व्यहोरा सहित प्रस्तुत भएकोले अब शिक्षक सेवा आयोगकै नाममा आदेश जारी गर्नु पर्ने देखिन्छ । यसबाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ ले सार्वजनिक निकाय र त्यसको जिम्मेवार पदाधिकारीलाई सुम्पिएको दायित्वको भार स्वयं शिक्षक सेवा आयोगमाथि सरेको प्रष्ट हुन्छ ।

यसर्थ शिक्षक सेवा आयोगका नाममा निवेदकको माग अनुसार उत्तरपुस्तिका/प्राप्ताङ्क उपलब्ध गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ का अधिनमा रही यो आदेश जारी गरिएको छ । यो बमोजिम गर्न गराउन यो आदेश शिक्षक सेवा आयोगमा पठाउने र निवेदकलाई सो को जानकारी गराउने ।

(यशोदादेवी तिमिसना)

सूचना आयुक्त

(किरणकुमार पोखरेल)

सूचना आयुक्त

(कृष्णहरि वांस्कोटा)

प्रमुख सूचना आयुक्त

इति सम्वत् २०७३ साल जेष्ठ १८ गते रोज ३ शुभम् ।